

אלא דנכתב בלא וא"ו דכן הוא בקראי חסר וא"ו. אמנם בכתובות שבזמנינו ראיתי שכותבין 'נאום' בוא"ו. וע"ע במלאכת חרש (ח"ט אות ע"ה ואות ע"ו) בזה.

10/08/2018 15:08

והנני בזה ידידו ומוקירו, המברך אותו שיצליח בהוצאת ספרו על דיני כתובה, ואין שום ספק שיהיה תועלת גדול להעוסקים במקצוע זו ולהרחיב גבולי ההוראה בשטח הזה — אשר המורים בזה מרובים והיודעים מועטים בעו"ה — להגדיל תורה ולהאדירה.

יהודה משולם דוב פאלאטשעק

יח

בענין כתב ידו בכתובה

הגאון רבי נפתלי נוסכויים שליט"א

אוצר החכמה

שלום וכט"ם למע"כ הרה"ג הנעלה מרביץ תורה לעדרים ה"ה הרב ר' שמואל אליעזר שפרן שליט"א ר"מ בישיבת חוג חת"ס בב"ב, ודומ"צ בתוכני עיה"ק ב"ב

אחד"ש כת"ר כראוי במה שדן כת"ר שליט"א אם החתן התחייב כתובה בכתב ידו שאינה יכולה לגבות ממשעבדי רק מבנ"ח, כדתנן בב"ב קע"ה ב' האם רשאי לשהות עם אשתו כיון שיכולה לגבות מבנ"ח או"ד דבעינן שתוכל לגבות ממשעבדי, ובלא"ה לא סמכה דעתה עכ"ד. לכאורה הדבר פשוט שאין צריך שתהי' הכתובה ראוי' לגבות ממשעבדי, ונראה להביא ראיות לזה:

א. בש"ס כתובות נ"א ב' ומי שאני לי' לר"מ בין כתובה לשטר, והתניא חמשה גובים מן המחוררין וכו' וכתובת אשה שאין בה אחריות והיינו או למ"ד אחריות לאו ט"ס, או שפירש בפירוש שלא יגבו אחריות כמ"ש תוס' ד"ה וגט וכו', ומבואר בזה שמועיל כתובה שא"א לגבות בו ממשעבדי, ודוחק לומר שהסוגיא איירי באופן שעשו איסור ועברו על תקנת חז"ל ובפרט דהסוגיא קאי

כר"מ דאסור לשהות וכו', וכן שם במ"ש נ"א א' כתב לה שדה שוה ק' ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך חייב ובע"כ לר"מ מאי חייב מן המחוררין, ואף שאי"ל כ' ממשעבדי סגי.

ג. בכתובות צ"א במ"ש גר שנתגירה אשתו עמו כתובתה קיימת שע"מ כן קיימה ובגמ' אמר ר' הונא ל"ש אלא מנה ומאתים וכו' אבל תוספת אין לה, וכ' תוס' בד"ה ל"ש וכו' וא"ת מאי קמ"ל מתניה' וכו' אפי' לא כתב לה מעולם י"ל כתובה וליכא למימר דאשמעינן דטרפא ממשעבדי אע"ג דל"ל קלא להאי שטרא והא ע"כ לא גביא ממשעבדי דמוקדם הוא וכו' וי"ל וכו', עכ"ד וכ"ה בשו"ע באבהע"ז להדיא בסי' ס"ז סעיף י"א וז"ל קטן שהשיאו אביו וכו' יש לה עיקר כתובה ר' לבתולה וק' לאלמנה ואפי' העיקר אינו גובה מכח שטר הכתובה אלא מתנאי ב"ד לפיכך אינו גובה אלא מבנ"ח ולא ממשעבדי שנמכרו בקטנותו, ובב"ש ס"ק י"א כ' דרש"י ותוס' ס"ל דהשטר חספא בעלמא ואין טורפין ממשועבדים כלל וכ"כ הרא"ש ואין טורפין ממשועבדים, עיי"ש בב"ש, ומבואר דסגי בכתובה שיכולה לגבות מבנ"ח דסתימת הדברים מורה דרשאי לדור עמה, ואעפ"י שא"י לגבות ממשעבדי.

ג. לא מוזכר שכתובה שאין בה זמן פסולה כדתנן בגיטין פ"ו א' יש עליו עדים ואין בו זמן פסול, וע"כ משום דאף שאין בו זמן וא"י לגבות ממשעבדי מ"מ תגבה מבנ"ח ולכן לא פסלו את הכתובה, ולא אסרו לבעל לדור עמה.
ד. בכתובות פ"ב ב' בסוגיא דתקנת שמעון בן שטח שתיקן שיהיו כל נכסיו אחראין לכתובתה, מבואר בסוגיא דכל החששות היו בגלל שנתן מטלטלין או מעות כמבואר בסוגיא ועי"ז הי' קל בעיניו להוציאה, אבל כשנשתעבדו נכסיו בקרקעות ואין קלה בעיניו להוציאה סגי ולא משמע שצריך שתוכל לגבות ממשעבדי יעו"ש בסוגיא ובתוד"ה בתחלה וכד', וע"ע בתוס' כתובות נ"ו ב' ד"ה אבל קבל עליו.

ה. בש"ס ב"מ י"ז ב' וכן בכתובות פ"ט א' מבואר דבמקום שאין כותבין כתובה גביא רק ע"י הגט שלא יוכל לטעון פרעתי יעו"ש בסוגיא [ובתוס' ב"מ יז' ב' ד"ה הוציאה גט וכו'], וכיון דאין לה כתובה אין ידוע זמן הנשואין רק ע"י עדים, ולמאי דס"ד בב"ב מ"ב א' המוכר שדה בעדים אינו גובה ממשעבדי דל"ל קלא [ול"א דמאן דזבין בפרהסיא זבין], ולכא' בנשואין כשאין כותבין כתובה ג"כ לא גביא ממשעבדי דל"ל קלא, ואף שהגט יש לו קול, מ"מ מנכסים שהיו לו בשעת נשואין לא תוכל לגבות דל"ל קלא, ומנכסים שקנה אחר הנשואין אינה יכולה לגבות, דבדאקני ל"א אחריות ט"ס ולא משתעבד אם לא כתב בפירוש כמבואר בחו"מ סי' קי"ב סעי' א' לשי' המחבר, שצריך

לכתוב בפירוש, וא"כ במקום שאין כותבין כתובה לא תוכל לגבות ממשעבדי רק מנכסים שהיו בשעת הנשואין ולא מכחם רק אחר הגט וע"כ דסגי בגביית בני חורין. אולם יש לדחות דנשואין טפי אית להו קלא וגם לס"ד דגמ' בב"ב מ"ב א' יכולה לגבות ע"י עדי נשואין ממשעבדי דאית לי' קלא טובא. ואולי יש לדחות דאירי דקנו מידו בק"ס בפני עדים דאית לי' קלא כמבואר בשו"ע חו"מ סי' ל"ט סוף סעי' א', ומשו"ה שפיר סגי בלי כתיבת כתובה, אך זה אינו, דלהשיטות דס"ל שיכול לגבות ממשעבדי ס"ל ג"כ שאין יכול לטעון פרעתי וכמ"ש הש"ך בח"מ סי' ל"ט ס"ק ו' עיי"ש, וע"כ למה לן גט שלא יוכל לטעון פרעתי תיפול מצד עדי הקנין, וע"כ דסוגיא דכתובות פ"ט א' איירי בלא קנו מידו וא"כ תו יש להוכיח כמש"כ דא"צ שתוכל לגבות ממשעבדי.

ובינותי בספרים ומצאתי בבית יעקב בהל' כתובות סי' ס"ו סעי' א' שכתב כן להדיא וז"ל נראה דאף אם לא כתב לה אחריות לענין משעבדי שאין בעילתו בעילת זנות דיכולה למחול לו אחריות שעבוד עיי"ש"ה, והעלתי הדברים בכתב לכת"ר שליט"א, אף שבודאי כב' אינו צריך לדידי ולדכוותי, מ"מ לא נמנעתי מלכותבם, ואחתום שלום למעכת"ר שליט"א ונזכה לאכול מן הפסחים ומן הזבחים וחג כשר ושמח, אכ"ר.

מנאי הדושה"ט

נפתלי נוסבוים

יט

עוד בענין הנ"ל

בס"ד ז' אייר תשנ"ב

רב שלומים למע"כ הרה"ג המופלג, צמ"ס, מרביץ תורה, מחשובי הדיינים והמורים בעיה"ק ב"ב ה"ה הרב ר' שמואל אליעזר שטרן שליט"א

מכתבו הגיעני בערש"ק, והנני בזה להעיר על אף שאין כב"ט שליט"א צריך לדידי ולדכוותי, ואפתח במאי דסיים כב' שליט"א. [א"ה: ראה לעיל שביבי אש סי' יז].

(א) במש"כ בסוף דאם ימסור בפני עדי מסירה את כת"י בכה"ג פשיטא שתוכל לגבות ממשעבדי עכ"ד, והנה הגם דבשו"ע חו"מ סי' נ"א סעי' ז' פסק כן, מ"מ הש"ך הביא חבל ראשונים דפליגי ע"ז וכן בתוס' גיטין ג' ב' יעו"ש בש"ך באריכות, ומסיק דיכול המוחזק לומר קים לי כהנך רבוותא דאמרן וכ"נ דעת הנתיבות שם בביאורים, א"כ אילו היו צריכים שתוכל לגבות ממשעבדי, כיון דמספק לא תוכל לגבות ממשעבדי וכפסק הש"ך, א"כ לא סגי במה דמסר לה בפני ע"מ דעדיין ליכא סמיכות דעת כיון דבפועל אין יכולה לגבות ממשעבדי, [ומה דמבואר בברייתא גיטין ג' ב' דגובה כתובתה ממשועבדים היינו שהכתובה חתומה בעדים אלא שהגט נמסר בפני ע"מ, או שה"י גט לכד ולא ה"י בידה כתובה וכמ"ש רש"י שם, אבל כשטר חוב שנמסר בע"מ לא גבי ממשעבדי לשיטה זו וכמ"ש תוס' שם בשם ר"ח].

(ב) ובגוף הספק דכת"ר שליט"א בחתן שכתב כתובה בכת"י, לענ"ד יש להעיר דבכה"ג בודאי גובה ממשעבדי ואיכא סמיכות דעת, דהא קיי"ל בב"ב מ"א ב' המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדים וכן בשו"ע חו"מ סי' רכ"ה סעי' א' ועיי"ש בש"ך ס"ק א', וכן בשו"ע חו"מ סי' קט"ז סעי' א' ושם כ' המחבר להדיא דאפי' לא פירש לו האחריות עיי"ש, וא"כ כשקידש אשה בפני עדים דקיי"ל דכל קדושין בעי עדי מסירה על מעשה הקידושין ואפי' קידשה בשטר כמבואר באבהע"ז סי' ל"ב סעי' א' ובס' קל"ג גבי גט, וא"כ יצא קול ע"י העדים שקידשה ונשאה ויכולה לגבות מנה ומאתים ממשועבדים, והא דבאין לה כתובה אסור לשהות עימה משום דלא סמכה דעתה, כיון שצריכה עדים שקידשה שהרי יכול להכחיש שקידשה וכמ"ש תוס' בב"מ י"ז ב', ובכתובות פ"ט א' ופ"ח ב', ולכן לא סמכה דעתה, או שיטעון שהיא אלמנה כיון שאין כתובה בידה וכמ"ש תוס' שם, אבל בניד"ד שיש לה כתובה בידה שנכתבה בכת"י א"כ בודאי היא אשתו וידוע שהיא בתולה וכיון שנתפרסם ע"י עדי קדושין ונשואין שנשאת לו שפיר מצי גביא מלקוחות, דלא גרע ממוכר שדהו בעדים. [ועי' שעמ"ש סי' מ"ג ס"ק ט' דמה"ט הכשיר שטר מכר שנכתב ביום וקנין כסף ה"י ביום ונחתם בלילה דל"ה מוקדם עיי"ב].

ואין לומר להשיטות בחו"מ סי' ס"ט סעי' ב' דיכול לטעון פרעתי נגד כת"י וכמ"ש תוס' בכתובות נ"א א' בשם רב אלפס, א"כ נימא דלא סמכה דעתה שמא יטעון פרעתי, לפי מה שפסק הרמב"ם וכ"ה בשו"ע אבהע"ז סי' ק' סעי' ו' דבמקום שכותבין כתובה ואין לה כתובה יכול לטעון פרעתי [ונדלא כתוס' בב"מ יעו"י שם בהג"ה בשם ר"י], א"כ י"ל דכיון שהוא מקום שכותבים כתובה בעדים ואין לה כתובה בעדים, שיוכל לטעון פרעתי, אך זה אינו, דרק

כשאין כתובה בידה כלל דאיכא ריעותא גדולה לכן ס"ל לרמב"ם שיכול לטעון פרעתי, אבל אם יש כתובה בידה אף שנכתבה בכת"י מסתבר דאין כאן ריעותא לכו"ע ומשו"ה א"י לטעון פרעתי דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום וכמו במקום שאין כותבין, ורק באבדה כתובתה דאיכא ריעותא גדולה וכמ"ש, [נועי' ב"ש סי' ק' ס"ק ל"ב דאפי' כתובה שאינה מקוימת א"י לטעון פרעתי דליכא ריעותא].

ג) **עכ"פ** לכאורה לפי מה שנתבאר גם בכתב לה כתובה בכת"י כיון שנשאת ונתקדשה בעדים יש לזה קול וגביא ממשעבדי, וספיקו דכת"ר שליט"א רק להשיטות דס"ל דהמוכר שדהו בעדים צריך שיפרש את האחריות להדיא ורק בכה"ג גובה ממשעבדי, וכמו שכתב הש"ך בסי' רכ"ה ס"ק א' בשם בעה"ת והרשב"ם, וכ"כ בסי' קט"ז ס"ק ה', ואפשר שהלקוחות יכולים לומר קים לי שצריך שיפרש את האחריות ובכה"ג משכח"ל לספיקו של כת"ר שליט"א אם סגי בכת"י לכתוב הכתובה, [נועיי"ש בנתה"מ ס"ק א' כמה שחלק על התומים ובפ"ת סק"ב ובהגה בת אמרי ברוך שם]. אך יש לדון אי אמרינן קים לי גדר פסק מרן ובפרט דהרמ"א לא השיג עליו ובשו"ע פסק להדיא שגובה ממשעבדי אפי' לא פירש את האחריות, יעו"ש בס' קט"ז סעי' א', ואכמ"ל בזה.

ד) **ולכאורה** הי' מקום לומר לפי מה שכ' בהג"ה שם בס' קט"ז, דיי"א דרק במכר שדהו בעדים גובה ממשעבדי אבל נתן מתנה בעדים אינו טורף דליכא קלא בלא שטר, ולפי"ז י"ז דגם כתובה דהוי כמתנה לא סגי בלא שטר לגבות ממשעבדי במקום שכותבין כתובה. אמנם יש לדון מטעמא אחרינא, לפי המבואר בש"ס גיטין י"ח א' דשמואל ס"ל דכתובה כמעשה ב"ד דמיא, מה מעשה ב"ד נכתבין ביום ונחתמין בלילה דאיכא קלא [נועיי"ש בתוס' ד"ה מה מעשה ב"ד וכו' דגבי ממשעבדי כמבואר בכ"ד דעמד בדין גבי ממשעבדי], אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה דאיכא קלא. ובר"ן כ' פלוג' דרבוותא אי קיי"ל בזה כשמואל, ובש"ך חו"מ סי' מ"ג סעי' ט"ז סקל"ד כ' בשם כ"פ דפסקו כשמואל, וא"כ י"ל דכיון דאיכא קלא ע"י מעשה הנשואין שהרי חתימת הכתובה הי' רק בלילה וקלא הוא מחמת הנשואין שהיו ביום, וא"כ ה"ה דקלא מהני לגבות ממשעבדי ובאתי רק להעיר. וכל דברינו על מנה ומאתים, אבל בודאי שעל התוספת בעינן עדים וכמ"ש תוס' שם בגיטין י"ח א' ד"ה אף וכו'.

ה) **ובמש"כ** כת"ר שליט"א בשם שו"ת מוצל מאש סי' ל"ד דכיון דדעתו הי' שיש כאן עדים ולא נתכוון לאשוויי שטר מכח חתימת ידו משו"ה לא הוי כהוציא עליו כת"י עכ"ד, ולכא' צ"ע סברתו. דסו"ס יש לאשה ראי' ע"י

חת"י שנתן לה כתובה ומה איכפת לן אם החתן חשב שיש גם עדים. ונראה דכונתו הוא לגבי התוספת שהתחייב שבזה השטר אינו שטר רא"י אלא שטר התחייבות, [א"ה: עיין בשביבי אש לעיל סי' א], ויש שטר שהעדים החתומים יוצרים את ההתחייבות ע"י שהלוח נותן שטר שמוכיח על חובו עי"ז נוצרה ההתחייבות ויש שטר שהלוח עצמו מתחייב ע"י חתימתו או כתיבת ידו, וסובר ה"מוצל מאש" שאם דעתו הי' שההתחייבות של התוספת כתובה תחול ע"י העדים החתומים, ולא הי' דעתו להתחייב ע"י חתימתו משו"ה לא חלה ההתחייבות בחתימת החתן, ואף דזה ג"כ רבוצא כיון דסו"ס המחייב הוא דין שטר ומה לי אם השטר גוצר מכת עדים או מכת התחייבותו סו"ס בנתינת השטר ליד האשה חלה התחייבותו, מ"מ ס"ל להרב "מוצל מאש" דכיון שלא הי' בדעתו להתחייב ע"י חתימתו אין חתימתו יוצרת התחייבות [וכעין עשה קנין ודעתו הי' לקנות בקנין אחר כעין הך דב"מ י' א' ובשו"ע סי' רס"ח], אבל גבי מנה ומאתים דההתחייבות חלה ע"י תקנת חז"ל, בודאי דחתימתו משמשת רא"י על החוב, ולפמ"ש"כ שפיר גבי אפי' ממשעבדי לשיטת המחבר בסי קט"ז וכמשנ"ת.

ו) ובהך דשו"ת מהרש"ך בח"ג סי' מ"א שטענו היורשים שהעדים חתמו ולא ידעו את לשון הכתובה ולא הקריאו להם, עיי"ש שלא ביאר בתשו' זו אם נאמנים היורשים. ולכא' כיון דאין העדים חותמים על השטר אא"כ נעשה כדין וכמבואר בש"ס בכ"ד, א"כ בודאי שהעדים לא חתמו אא"כ קראו לפניהם ותרגמו להם, ובכה"ג יכולים לחתום וכמבואר בחו"מ סי' מ"ה. סעי' ב' בהג"ה, ועי' ש"ך ס"ק ד' דפסק דלכתחלה אין חותמים כשקראו לפניהם מ"מ מסיק דבדיעבד השטר כשר גם לרי"ף ורמב"ם עיי"ש, וא"כ איך נפסול את השטר בטענה זו, ואפי' העדים עצמם אם יאמרו שחתמו בלי לקרות מה שכתוב י"ל דאינם נאמנים דדמי לכתובות י"ח ב' באמרו אנוסים היינו מחמת ממון דאינם נאמנים אפי' באין כת"י יממ"א, וכעין שכ' המחבר בחו"מ סי' מ"ו סעי' ל"ח דעדים שחתומים על השטר שאמרו שהלוח הי' קטן באותה שעה אינם נאמנים, ופי' הש"ך בס"ק קי"ח דכיון שלא בדקו אפי' אם לא ידעו שהי' קטן בשעת חתימתם ורק שלא בדקוהו ועשו שלא כדין ומשוי נפשיהו רשיעי אינם נאמנים אפי' באין כת"י יממ"א וכ"כ הקצו' בסי' פ"ק ס"ק א' ובסי' ל"ה ס"ק ד', דאפי' כשאינם נפסלים לעדות מחמת זה, מ"מ אינם נאמנים לומר שעשו שלא כדין עיי"ש וא"כ גם אינם נאמנים לומר שעשו שלא כדין וחתמו בלי לבדוק את הכתוב בשטר.

ואפי' הלוח עצמו שנאמן יותר מעדים כמבואר בסי' פ"ב סעי' א' ובש"ך ס"ק ב' ובקצו' שם, מ"מ זהו רק במיגו דלהד"ם, אבל אם השטר מקוים פשיטא שאינו נאמן לומר שעשו שלא כדין.
ויל"ע בזה ואקצר באמרים מחמת חסר הזמן והטרדות, יודיעני מר שליט"א דעתו הרחבה בכל הנ"ל. ואחתום בברכת הדיוט שיזכה כת"ר שליט"א להגדיל תורה ולהאדירה, ויפוצו מעיינותיו חוצה,

מנאי דושה"ט ושלום כת"ר שליט"א

נפתלי נוסבוים

נ.ב. עדיין ספיקו היסודי של כת"ר שליט"א אם בעינן שטר שראוי לגבות ממשעבדי משכח"ל כשהתנו בפירוש שלא יגבה ממשעבדי, ובזה נלענ"ד להוכיח כמו שכתבנו בראשונה, וכמו שמסיק כת"ר שליט"א דמהני.

10/08/2018

ב

עור בענין הנ"ל

בס"ד ח' אייר תשנ"ב

שלום וכמ"ס למע"כ הרה"ג המופלג וכו' הרב שמואל אליעזר שטרן שליט"א
שלום רב

א) לאחר צאת מכתבי התבוננתי שנית בדבריו והנני להוסיף על מה שכתבתי באות ב' דכיון שיש עדים על הקדושין והנשואין ויש כת"י ביד האשה גביא ממשעבדי דלא גרע ממוכר שדהו בעדים וכמו שכתבתי באריכות. **והנני** בזה לדון דתליא בפלוגתא דרבוותא במש"כ בחו"מ סי' ס"ט ס"ק א' בקצוה"ח בשם תשו' מהר"ם מלובלין דכת"י יש בו דין קדימה בקרקעות וסמכין על הזמן שבכת"י ולא חיישינן לקנוניא, אבל דעת הרשב"א בתשו' וכ"ד מהר"ם אלשיך דחיישינן לקנוניא ולא סמכין על הזמן [יעו"ש באריכות בקצוה"ח אי מהני תפיסה ע"י כת"י עפ"י הביאור בתוס' גיטין ג' ב', וע"י בנחה"מ בס"ק ג' שחלק עליו] לגבי לקוחות, שיכולים הלקוחות לטעון שהכת"י שקר וא"א לגבות מהם, וכן המוכר שדהו בעדים ואין עדים לפנינו רק כת"י של המוכר ובכת"י כתוב שנמכר בפני עדים דמסתבר להשיטות דסברי דחיישינן

לקנוניא ה"ה דלא נסמוך על הכת"י להוציא מלקוחות, דהלכות יטענו שהכת"י אינו נכון אפי' אם יקיימוהו, ^{10/08/2018nn8} [נמש"כ בגליון רעק"א בס"י ס"ט סעי' א' בשם המהרח"ש בשו"ת תורת חיים סי' צ"ג, עיי"ש בפתח הגליון באריכות דכת"י יועיל לקיים חתימות העדים, היינו לגבי הלוח והערב עצמו דהוי הודאת בע"ד אך לא לגבי לקוחות. ולפי מש"כ באו' ה' דבשטר ראי' יודה ה"מוצל מאש" דמהני כת"י לראי' גם כשיש עדים, א"כ לא יסתור דברי המהרח"ש את דברי המוצל מאש, דהכא איירי בשט"ח שנכתב לראי' ומשו"ה סומכים על כת"י לראי' גם כשיש עדים חתומים עיי"ש]. וע"ע בש"ך סי' ק"ו ס"ק ו' מש"כ בשם תשו' מבי"ט בשטר שאינו מקויים והלוח מודה גובים מלקוחות, והש"ך חלק ע"ז וס"ל דל"מ לגבות מלקוחות דחיישינן לקנוניא עיי"ש באריכות, [ויש להאריך בענין זה בסוגיא דב"מ י"ב ב' ובשטמק"ו בשם הריטב"א עיי"ש], ולפי הפו' אלו דחיישינן לקנוניא לא יוכל לגבות ממשעבדי ע"י כת"י.

(ב) עוד ילה"ע במש"כ כת"ר שליט"א דאם יתן הכת"י בפני ע"מ יוכל לגבות ממשעבדי, וממילא איכא סמיכות דעת לאשה, הנה מלבד מש"כ באו' א' דתליא בפלוג' דרבוותא בס"ס ג"א יעו"ש, עוד יש לדון לפי מה שכ' באו' ב' דהאשה לא סמכה דעתה כשאין לה כתובה אף שיכולה להביא עדי הנשואין ולתוס' א"י לטעון פרעתי כמו שכ' בהג"ה בסי' ק' סעי' ו' באבהע"ז יעו"ש, ואפ"ה לא סמכה דעתה דשמא לא תמצא את העדים, א"כ ה"ה גם כשמסר הכת"י בע"מ אף דיכולה לגבות ממשעבדי אם תביא אם הע"מ, אך לא סמכה דעתה דשמא לא תמצא את העדים, ושמא ישכחו העדים את מסירת הכת"י, וא"כ לא סמכה דעתה אילו היו צריכים שתוכל לגבות ממשעבדי וממילא גם לא יועיל העצה של כב' שיתנו את הכת"י בפני ע"מ, עכ"פ כבר נתבאר דסגי באפשרות גבי' מבג"ח.

ודברינו הם לחיבת הקודש ולחיבת מע"כ שליט"א, וימחל כב' שליט"א אם דברי הם לטורח.

מנאי דושה"ט באה"ר

נפתלי נוסבוים